

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 02883

FARZIKH

Zalman Shazar

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

ולמן שור/פָּאַרְזִיךְ

פּוֹפְּצִיק
זַיְנָעַן
קִיטָּט

פּוֹפְּצִיק נָוְמָעֵרִירֶתֶע עֲקוֹעַמְפָלָאָרֶן
זַיְנָעַן גַּעַתְּמִיעַט קְוָנוּם מַחְבָּר

זלמן שזר

פארזיר

ליידער

פארלאג די גאלדענע קייט

תל-אביב 1972

זאלמן שזר. פֿאַרְזִיךְ
ליידער
פֿאַרְלָאָגּ דֵי גָּאַלְדָּעָנָעּ קִיּוֹת. תַּלְ-אָכִיבּ. יִשְׂרָאֵל

ZALMAN SHAZAR
FARSICH
POEMS

Published by DI GOLDENE KEYT
נדפס בישראל 1972

אַאָ אַחֲדוֹת דְּפוֹס אַוְפָסֶט וּבְלַט בָּעַמְּ, תַּלְ-אָכִיבּ

χ

*

פֿינְקָלֶט רֹוִיט אַוִיפּ וּוּבִים אָוּן בְּלוּי,
בְּוּי אָוּן הִיְתָ אָוּן הִיְתָ אָוּן בְּוּי.
וּבִים דָעֵר זָמֵד אָוּן בְּלוּי דָעֵר שְׁטְרָאַנד,
רֹוִיט דָעֵר שְׁטְרָעָמָוֹנֶט אָוּן לְאַנד.

וּבִים דַי וּוַיְתְּקִיּוּט, הוֹיךְ אָוּן בְּרִיּוּט,
עֲרַגְעַן שְׁטִיּוּט אַ וּוּכְטָעֵר גְּרִיּוּט;
בְּלוּי דָעֵר הִימָל, וּבִים דַי שָׁאָפּ,
זַיִ אָוּן רַיִ אָוּן גְּלִיבָן אָוּן הָאָפּ.

בְּלוּי זַיִן הַעֲמָדֵל, רֹוִיט אַיר קְלִיַּיד,
שְׁטְרָאַלֶט אַרְוִוִם פָוּן אַוִיגּ דִי פְּרִיִּיד.
זַיִיט גַעַטְרַעַי אָוּן שְׁטִיּוּט צְוּזָמָעָן —
סְקֻומָט אַ שִּׁיפּ אַוִיפּ בְּלוּי יְמָעָן.

זַוּן פְּאַרְגִּיּוּט פָוּן בְּלוּי אִין רֹוִיט,
עֲרַגְעַן פְּאַלְטַ אַ וּוּכְטָעֵר טְוִוִיט...
פֿינְקָלֶט רֹוִיט אַוִיפּ וּבִים אָוּן בְּלוּי, —
בְּוּי אָוּן הִיְתָ אָוּן הִיְתָ אָוּן בְּוּי.

יגור, 1936

אין שליחות

א מפילה פון מתחיהו אשפנזי בלאר, דעם משולח פון שבתי-צבי

“אחר זאת עשה (שבתי צבי) שלוחים
שילכו בכל קהילות הנולת להודיע טבעו
בעולם ולהבטיח מלכתו בקרוב כל
ישראל”

תורת הקנאות, עמ' 24

א

איך ווים נאך ניט וויהין, צו וועמען
איך האב מיין אנטאג מיטגעבראכט,
ווער וועט אים מיט דארשט פארנעמען
און ווער מיט פיעינדשאפט און פאראדאקט.
ס'אייז אומבאקאנט מיר פאלק און לאנד,
און קליען מיין זכות און שוואך מיין האנט.
בלויו זיין שליחות פלאמת אין מיר
און איך געדענץ און הער און שפיר :
א געראנגל אייז איצט דארט
צווישן אויסלייזונג און שאנד,
און יעדער הארץ אייז א געוויז
און יעדער טאג א יומ-הדין
און אונדזער עולם אייז צעשפירות
און אונדזער זאמלקראפט אייז : ריאד.
א, חעלף מיר, גאט, און יעדן ארט
און בענטש מיין ווארט.

ב

דו אליען האסט דאך גערעדט שוין קלאלר
אין צייכנס גרויזאטען און דיבטעלכע בייז גאר,
אין שחיות בלאוטיקע, אין ימען טרען,
אזווי אzo שטינגער זאלן אויך דערהערן...
דו האסט כמעלניצקיס שועערד א צי געתאן פון שייד,
אויף קהילות הייליקע א לאז געתאן דעם טויט.
דו האסט א ציננד געתאן די זונ פון גליק
און אויסנעלאשן זי אין אויגנבליך...
או דער פֿאָרְבַּלְעָנְדִּיקְטָמְטָעָר אָוּן רְוִיקְסְטָעָר אֵין דָוֶר
זָאָל אֹוֵיך דָעֲרוֹעָן פֿאָר זִיך זַיְינָן אָפְגְּרוֹנָטָן קְלָאָר,
אָוּן זָאָל דֵי קְלָה פֿוֹן זַיְינָן הְפְּקְרִיקְיָתָן דָעֲרָהָעָרָן
און א פֿאָרְצִימְטָרְטָעָר אויף אַיְיבִּיך וּוּרָן.
און א וויל האט זיך געדאכט,
עם האט זערשפְּרָטָט דָאָם פֿאָלָק אָוּן זיך פֿאָרְטְּרוֹאָכָט
און האט זיך אַנְגְּעָבְרִיּוֹט...
דו האסט א רגעלע נאָר אָפְגְּעָטָן דִּין צָאָרָן —
און אלץ אויך ווידעער שוין גַּעֲוָאָרָן
וּוּי גַּעֲוָעָן.
אזווי ווּי עַמ ווּאָלָט גַּאֲרְנִישָׁט נִיט גַּעֲשָׁעָן...

ג

בלויו פֿאָרָאִינְצַלְטָע אָזְהִים גַּעֲטְרִיבְיַע
אֵין קְהִילֹת עַלְטָעָרָע אָזְן קְהִילֹת נִיעָר,
גַּעֲלִיבְּטַעַרְטָע אֵין פְּנֵין אָזְן צְוָנוֹנוֹת גְּרִיאַטָּע,
אַיְבָעַר אֶלְעָגָלוֹתָן צְעַשְׁפְּרִיאַטָּע

הַאָבָן דַּעֲרָהָעָרָט
וּוְאָסְמָאנְט אֵין זַיְדָן שְׂטִימָע אָזְן בָּאַשְׁוּוּעָרָט.
הַאָבָן זַיְדָן בְּשָׂוְרָה טִיף פֿאָרְנוּמָעָן
אָזְן גַּעֲקּוּמָעָן...

שְׁיִינְטָדָאָרָט אִיצְטָעָר זַיְעָר לִיכְטָ
אוֹיְכָן שְׁוּעָל פֿוֹן דִּינָן גַּעֲרִיכְטָ.
גַּטָּט דַו גְּרוּיְסָעָר, גַּטָּט גַּעֲטְרִיבְיַעָר,
הַעַלְפָ מִיר אִיצְטָפָן זַיְעָר פֿיְנָעָר
אוֹיְכּוֹפְּאָנְגָעָן בָּאָטָש אֵין פֿוֹנָק
צּוֹ צִינְדָן אַלְט אָזְן צִינְדָן יָוָגָן,
אָזְן וּזְיַי עַר בְּרַעַנְט נָאָך, לְוִיכְטָ אָזְן גְּלִיט —
צְעַטְרָאָגָן אִים פֿוֹן יִידָן צּוֹ יִידָן,
פֿוֹן הָאָרֶץ צּוֹ הָאָרֶץ, פֿוֹן אָרָט צּוֹ אָרָט.
אָ, הַעַלְפָ מִיר, גַּטָּט, אָזְן בְּעַנְטָש מִינָן וּוְאָרָט.

און גיב מיר פוח אוייך דאס עריגסטע צו דערציילן,
 ניט פֿאָרְשַׁעְנֶעְרֶן און ניט פֿאָרְהַוִּילֶן :

אוֹיֶפֶן שׂוּעָל פֿוֹן לְעֵצֶטֶן גְּלִיק
 גַּעֲשְׁטַאָרְקַט הַאָט זִיךְ דָּעַר סְמַ' צָרוּיק,
 אָוֹן עַם הַעֲלֵפֶן אִים גַּעֲטְרִין
 פֿרְעָמְדָם אָוֹן אִינְגֶּנֶם, אַלְטָ אָוֹן נִי :
 אי פֿרְנְסִים, אי רְבָנִים,
 אי פֿאָרְדְּעַטְּעָר, אי נְאָרְאָנִים,
 אי דִי מַאְכַט פֿוֹן יְאָנִיטְשָׁאָר,
 אַלְעָ, אַלְעָ קָעָגָן חָאָר.
 אָוֹן וּוֹיִי אִיז מִיר, אָוֹן וּוֹינְד אָוֹן וּוֹיִי,
 עַם קְלִינְגְּעָן קִיְּטָן שׂוּעָרָע צָוּוִי
 אֹוְיפֶן זְבִינְעָ בִּידְעָ שְ׀יִינְעָ הַעֲנָט.
 דָּס אָוִיג זְבִינָס לְוִיכְטָן, דָּס אֹוְיפֶן וּאָרְטָן זְבִינָס בְּרָעָנָט,
 אָוֹן קִיְּטָן, קִיְּטָן אֹוְיפֶן דִי הַעֲנָט — —
 אַלְעָ דֻּעְרְצִיְּלָן, נִיט פֿאָרְהַוִּילֶן,
 אָז דֻּעְרְשְׁפִּירָן זְאָלָן זַי
 וּוֹי דִי שְׁלָאָכָט אִיז שׂוּעָר אָזְיָן.

ה

און אובייך האב עם ניט פָאַרְדִּינֶט,
ווויל מײַן הארץ אויז פָּאַל מײַט זײַנד
און אובייך דײַן שטראָפֿ אויז מיר באַשערט —
שטראָפֿ מײַך, גָּאטָט, ווי איך בֵּין ווערט.
אַכְעָר — שְׁפָעַטָּה, ניט אַצְינְד!
איַצְטָמָט אויז ניט קיין צִיְּמָת פָּאַרְדִּין.
איַנְטָגָאָר אויז דִּין מְשִׁיחָה,
איך בֵּין אַיְצְטָעָר זַיְן שְׁלִיחָה,
איַצְטָעָר הָעַלְפָּה מִיר ווי איך בֵּין...
און אָמְעָטָהָם, ווֹהָהָן אַיְךְ קָום
און יַדְןָ זַאֲמָלָעָן זַיְךְ אָרוּם,
אָ, הָעַלְפָּה מִיר דָּאָרָט, אַיְן יַעַדְן אָרָט,
און זַיְ מִיטָּהָמָר אָון בענטיש מײַן ווֹאָרָט.

אוֹיְן שִׁיפְּ קִיְּן נַיוּיָּאַרְק, 1932

אויך א פֿאַרְזָאַמְלוֹנְג פֿוֹן פְּלִיטִים

א

אויך בין צו אויך פֿוֹן הַיּוֹם גַּעֲשִׁיקְט —
דאָס אַיּוֹ אַלְעַז וּוֹאָס זַאנְט מַיְינְן בְּלִיכְך.
יַדְגָּן, חַיְמַלְאָזּוּע פֿוֹן גַּאֲר דָּעַר וּוּלְטַט,
ס'אַיּוֹ גְּרוּיֶּט בְּכִי אַונְדוֹ פֿאַר אוּיך ס'גַּעַצְעַלְט.
ס'אַיּוֹ אַרְעַם דָּאָס גַּעֲצַעַלְט אָוֹן שַׂוְּאָך
אוֹן ס'שְׁטִיטִיט נַאֲך אַלְעַז אַ פְּרַעְמַדְע וּוֹאֲך
בְּיִים אַיְנְגַּאנְג גַּלְעֵיד.
אוֹן אַפְּשַׁר פֿירְט אַ שְׁטַעַג גַּעַחְיִים...
ס'אַיּוֹ אַכְּבָּר הַיּוֹם.
ס'אַיּוֹ אַלְטַד דִּי הַיּוֹם אוֹן יוֹנְג אָוֹן נַיִן,
אוֹן אַיּוֹ אוּיך אַלְעַמְעַן גַּעַטְרַעְיִ —
אוֹן וּוּטַם זַיְן פֿרְעִי!

ב

דאָס זַאג אוּיך אַלְעַז אוֹן זַאג עַם שְׁטוּמָ.
עַם זַיְצָן פְּלִיטִים בְּלִזְיָן אַרְוּם,
יעַדְעַר אַיְנְצִיקְעַר — אַ נַּמְּ.
פֿוֹן וּוּבִיטַן קֻוקְטַמְיַין שְׁטַאַט — אַ מַת.
אַנְטְּרוֹנוֹנְעַן — אַיְר וּוּיְסַט וּוּהַיִן?
עַם שְׁטַעַכְנָן בְּלִיקְוָן אַן אַ זַּיִן.
לוּיטַעַר יוֹנְג אַיּוֹ דָּאָס גַּעַזְיַנְד,
קַיִן אַיְנְגַּעַר אַלְטַ, קַיִן אַיְנְצִיק קִינְהַ,
אוּיך וּוּיְסַט וּוּאַרְוּם...
אוּיך קַוְק אָוֹן שְׁטוּמָ...

ג

ביז איך צערוייד זיך מיט אַ מאָל —
ערגערט מיר מײַן אַיגַן קוֹל :
ווײַ קליננט עט אַיצַט ווי אַלע מאָל ! ?
פֿאָר ווּאָס צְיעַזְינְגַט זיך נִיט דֵי ווּנְד
וּוּאָס פֶּלְאָמַט אַין האָרְץ אָנוֹן העָרָת נִיט אָוּוּת ?
פֿאָר ווּאָס צְיעַשְׁטָרָאַלְט זיך נִיט דֵי פֶּרְיַיד
אוּופֶּ דָעַם גַּעֲרָאַטְעָוּעָטַן גַּוְּפַ ?
פֿאָר ווּאָס בְּלוּוּן רַיְיד, פֿאָר ווּאָס בְּלוּוּן רַיְיד ! ?
צְעַרְיוֹצַט מִיר אַיצַט מִינְן אַיגַן ווּאָרט.
וּוְיַי ווּאָגַט עט זִין נִיט מַעַר וּוְיַי ווּאָרט ?
וּוְיַי מַעְגַּ אַיך רַעַדְעַם רַיְידַן בְּלוּוּן
פֿאָרָן לְעַצְטַן שְׁפּוֹר פָּן אָונְדוּעָר הוּוּן — —

שְׂטָאַקְהָאַלְמַן, 1945

אין די לאגעדען פון שוועדען

א

ערגעען ווּוֹ, אַיִן וּוּבְּתָן צְפָּוֹן,
הַאֲבָּאֵיךְ אַרְזִיךְ לְאַנְדָּגֶטֶרֶן,
אַלְאַנְדָּגֶן לְיִדְן, אַלְאַנְדָּגֶן פָּוֹן פְּרִידְן,
אַלְאַנְדָּגֶן אָזָּא, וּוּאַסְמָרָה זִיךְרָה שְׁוּעָדָן.
וּוְיִםְסָקִין קְרִיגָּה נִימָּת, פְּמַעַט אַן יִדְן,
לְעַכְתָּבָה זִיךְרָה זָאת אָוֹן לְעַכְתָּבָה צְוֹפְּרִידְן,
אָזָּוִי וּוּנִימָּת אַיִן אָונְדוּעָר דָּוָר...
פְּלֻוְצְלִינְגָּג גָּאָר פָּוֹן קְרַעְמַטְאָר
הַאֲטָמָע אַפְּלִיאִין גַּעֲטָאָן מִיטָּיְדָן:
יִדְן — וּוּיִיטִיק, יִדְן — וּוּנְדָעָר,
וּוּנְדָן הַלְּאַמִּיקָּע וּוּצְוָנְטָעָה,
גָּלִיבִּיךְ פָּוֹן קָאַלְכָּאַוּוֹן אַרְוָנְטָעָר.
וּוּמְלָט אִיזְטָמָע פָּוֹן נִסְמָה אָוֹן לְיִדְן...
אין די לאגעדען פון שוועדען...

ב

געווען אַ מָּאֵל אִיּוֹ לְעַטְלָאנֶנד, לִיטָעַנֶּה,
קְהִילָּות, וּוְאַם אִיז דָּא צָו רִיּוֹדָן? —
איַצְטָעַר בְּלוֹז אַ הַיּוֹפֶל פְּלִיטִים
אַיְן אַ קְלוֹסְטָעַרְשָׁוֹל אַיְן שְׂוּעָדָן.
פְּלִיטִים? נִיּוֹן, פְּמַעַט גַּעֲצִיּוֹלְטָעַ,
מַעֲרַסְתָּנָם, פְּרוֹיִעַן אַוִּסְדָּעַרְוַיְלָטָעַ,
גַּעֲווֹיְלָט צָו פִּינָּן, גַּעֲווֹיְלָט צָו חָנוֹן,
לוֹיטָעַר שִׁינְקִיּוֹט, אַיְין-אַיְין-אַיְין,
וּוְאַיְינָעַר אַפְּגַּעַלְיִיבָּן הַאַטָּמָה,
די שֻׁעַנְסְּטוּ טַעַכְתָּעַר פָּן אַ שְׁטָאַטָּמָה,
אוֹיסְגַּעַזְוַכְּטָעַ, אַפְּגַּעַהִיטָּע —
דַּעַנְקָמְעַלְעָר
פְּאָר לְעַטְלָאנֶנד, לִיטָעַנֶּה.

ג

דערציאָלט מיר אַיִּנָּע, דערציאָלן צען :
— עַם גְּלִיְבֶּט זִיךְ קְוִים אָז ס'איַז מִיר גַּעֲשָׁען.
— אוֹיפֵּךְ קְנִי גַּעֲשְׁתָּאָנָעָן אַ גַּאנְץָ מְעַתְּ-לְעָתָה,
וּוַיְיל בְּנִים צִיְּלוֹן, עַל-פִּינְסָמִים,
הַאָט אַ חַרְטָמָע גַּעֲשָׁעַלְתָּ.
— פְּינָפְּ אָזָן צְוֹאָנְצִיךְ שְׁמִיעָז בָּאָקוּמוּן,
וּוַיְיל אַ קָּאָרְטָמָאָל אַרוּסְגָּעָנוּמוּן
וּוְעַן דָּעַר הַוְנְגָעָר הַאָט גַּעֲקָוּעוֹלָט.
— מִיטָּ טְוִיטָעָ קָרְפָּעָרָט אַפְּגָעָלָעָן
אַ גַּאנְצָע נָאָכָט, אַיְן זָוְמָפּ, אַיְן רָעָגָן.
— כְּהָאָב אַיְן רַיְנְשָׁטָאָק שְׁפִּיוֹ גַּעֲלַיְיבָן,
גַּעֲגָסָן גַּרְאָזָן אָזָן פְּוַיְלָעָ רִיבָּן.
— מַאְלָעָ וּוְאָסָם ס'איַז אַלְזָן גַּעֲשָׁעַן.

דערציאָלט מיר אַיִּנָּע, דערציאָלן צען.

๖

דערציזילט מיר אינגע, דערציזילן צען:
— ווּוִי אַז מֵיר וְוָסֶם כְּהַאֲבָלִין גַּעֲזָעָן:
גַּעֲזָעָן מִינְן בְּעַסְטָע פְּרִיבִינְדִּין קְנִיט
אנַידָּעָר טוֹיט, חַאֲרָט נַעֲכָן מֵיר —
אוֹן נִיט אַ צִיטָּעָר מִיט קִיּוֹן גַּלְיָד
אוֹן נִיט קִיּוֹן רִיר.

— גַּעֲהָעָרֶת מִינְן קָאַלְעֹזָשָׁאנְקָע שְׂרִיבִיט —
אוֹן שְׁטוּמָן גַּעֲלָעָגָן בַּיִּדְעָר זִיְּט.

— גַּעֲזָעָן מִינְן שְׂוּעָם טָעָרְלָי, מִינְן קְלִיְּנָמָן,
אַ בְּרִילְיאָנְטָעָלָע אַ שִׁיְּינָמָן,
וּעְרָט פְּאַרְשָׁלָעָפֶט פְּזָן אַ בְּאַנְדִּיט,
אוֹן כִּבְּין נִיט נַאֲכָגָעָלָאָפָּן, נִיט.
כְּהַאֲבָלִין וְעַז בְּאַקְוּמָעָן אוֹן גַּעֲשָׁוּוֹגָן...
בְּעַסְעָר וּוְאַלְמָט אַיְך שְׁטוּמָעָרְהָיִיט
דַּאֲרָט אַוְּפָ אַיְבָּיק בְּלִיבָּן לִיגָּן.

— וואלט עם סתם א מול-זאך געוווען
וואלט איך דאך מײַן טאטטעשי געזען.
ווײַ זשע אוּס צוֹ דערקלערן,
אוֹ געראַטטעוועט צוֹ ווערָן
האָב באָזֶוּן איך אַלְיאַן?
טוֹיזָנְט זִינְגָּן מֵיר גַּעֲוָעָן
איַן עַשְׁאָלָּן, בַּיִּם אַנְהִיבָּן,
צַוְּזָטָמָעָן זִינְגָּן מֵיר גַּעֲגָּנְגָּעָן,
בלְוִי אַיךְ אַיְינָע בֵּין דֻּרְגָּנְגָּעָן,
וועָר דָּרְשָׁאָסָן, וועָר פָּאָרְנוּמָעָן,
וועָר פָּוּן טִוְּפָס אָמְגָעְקָמָעָן,
וועָר פָּוּן הַוְּנָגָעָר, וועָר פָּוּן קָעְלָט,
אוֹן וועָר אָוּעָק אַיךְ קָרְעַמְאַטָּרְיעָ —

הַיְנָמָט וּוּ אַיְזָדָא אַזָּא טַעַמָּרִיעָ
וּאַס זָאַל מֵיר גַּעֲבָן צוֹ פָּאָרְשָׁטְיוֹן,
פָּאָר וּאַס פָּוּן טַוְּזָנְט נָאָר אַיךְ אַלְיאַן
בֵּין גַּעֲבָלִיכָּן אֹוְיפָּעָר וּוּעְלָט?
סְיִידָן בְּלוּזָן,
וּוַיְיל דָּעָר זְכוֹת פָּוּן טַאַטְעָשִׂי אַיְזָ גְּרוּיִם.

ו

— און מיך האט מענגעלע אליאן
אויסגעקליבן גליציך צו ניין
פֿינַף מְאַל נָאָך אַנְגָּנֶד
צומ טויט.

און ווער קאזו וויסג, וועמעם האנט
ס'האט מיך געראטעוועט אין גויט?
איין מאל האט ער געציילט צו צען,
בין איך די צענטע גראד געווען,
האכ איך מײַן קאָפ איז בעט פֿאַרשטעקט.
אייז מײַן חַבְּרַתְּעַ אָזְעָק....
איין מאל האט ער מיך פראַסט פֿאַרוֹזָעַ
איין סָאמָע רַעֲכָתָן מִיטָּן בְּרָעַן.
און איין מאל בין איך נאַקעטערהייט
פֿוֹן קְרֻעְמָאַטְּרִיעַ-הַוּאַט אַנְטָלָאָפָּן;
און איין מאל האכ איך מײַן אַיְגָעָנָעַם טויט
אויף אָן אַמְתָּן פֿאַרְשָׁלָאָפָּן.
אוֹפְּגַעַכְּאָפְּט זִיךְ, עַרְשָׂת מַעַן שִׁיסְטָ שְׁוֵין
איינעם וועלדל הארט דערנעבן.
בין איך שווין געבליבן לעבן.

מַיְלָא, בְּעַסְעָר אָן גַּעַשְׁיִיטָעַר
פֿרָעָנָן אַנְיך: וּזְאָם וּזְעָט זִין וּוַיְמָעָר?

ז

— און רביכם האט ער דען געשווינט?
בײַ אונדזו האט א הייליקער צדיק געוווינט,
זיבָן זין האט ער געהאט,
וועיל-געלערנט, פֿרומ ביז גאָר,
האָט דער צורר אַקְוָראָט
זוי געשטעלט צום קְרֻעְמָאָטָאָר —
יידָן אִין גָּזָאָוִוָּן צו טְרִיבִּיכְן.
גאנצָע דְּרִיבִּי חֲדַשִּׁים לְאָנֶג
האָבָן זוי געדינט דעם שלְאָנֶג.
אוֹן מִיט רְבִיסְקָע, פֿינְעַ הענט
אָז עֲדָה חֲסִידִים אַלְיוֹן פֿאָרְבָּרְעָנֶט,
ביז צום סוף פֿגָּנוּם טְרָאָנְסְפָּאָרט.
נאָך דעם האָט מען אוּיך זוי פֿאָרְלָעֵנדָט —
אלָע זיבָן אוּיפָ אִין אָרט...

— און אונדזער איגענע בלאָקאווע
 פֿוֹן טשעכּי, פֿוֹן סְפָּאַסְקָּאַ נְאָוָא,
 אוֵוֹ, אוֵוֹ זִי גְּעוּוֹן אֲחִיה!
 דעם גאנצָן קְרִיג אַין שְׂטִינְגֶּ פְּאַרְשְׁלָאָסְן,
 האָט זִי אַיצְטָעָר אַוְסְגָּעָסְן
 דעם צָאָרָן אִירָן אָוִיפּ אָונְדוֹן, די נְיִיעַ.
 אַקְטָט אַלְיוֹן פֿוֹן דִּיטְּשָׁ פְּאַרְשְׁמִינְן,
 האָט זִי פָּסְן פֿוֹן אָונְדוֹ גְּעַרְיִיסְן,
 צִי פֿוֹן יְיָאָשָׁ, צִי פֿוֹן קִינָאָה.
 וּוּוִים דָּעָר טִינוֹל, וּוּלְכָעַ שְׁוִינָאָה
 ס'הָאָט זִי צָוָם וּוּלְדָעָוָעָן גְּעַטְרָאָנָן?
 האָט זִי גְּעַשְׁלָאָגָן! האָט זִי גְּעַשְׁלָאָגָן!
 לְעַבְתָּ זִי נָאָךְ? צִי אָוְמְגָעָקוּמָעָן?
 מְעַג עַם אִיר אַנטְקָעָנוּנְקוּמוּן!

ט

— און מיר, מאנסכיאלן פון פוילן,
וואם זשע זאלן מיר דערציילן?
וואי דערלעכט מען שונן פֿאָרגענסן,
אי פֿאָלייאקן, אי עס-עסן,
אי ציווילע, מייליטערע,
אלע, אלע איין באָלעראָע!
גִּלְּיִכְּבָּעַ חַיּוֹת אֶלְעַ שׁוֹנוֹאַיִם.
איינגעָרַהָּאָט אָונְדוֹ אָוִיסְגָּרָאָטָן
און דער אָנדָעָרָעָר אֵין שָׁאָטָן
איי גַּעַשְׁטָאָנָן אָון גַּעַקְוָאָלָן.
סִידָּן גָּאָט וּוּטָט דִּי גַּזְלָנִים
אייטְלָעָכְּן אַלְיָוָן בָּאַצְּאָלָן! —
בעסְעָרָ, קָעָנָט אִיר אַפְּשָׁר רָאָטָן,
וואי האָלָט עַמְּ פֿאָרט מִיט סְעַרְטִוְיכְּקָאָטָן?

פֶּרְעָגַט עַמְּ אִינְגָּרָ, פֶּרְעָגַן אַלְעָ,
אַלְעָ לְאֲגַעַרְן אֵין שָׁאַלָּה :
— וּוֹי הַאַלְטָם עַמְּ מִיטָּסָרְטִיכָּאַטָּן ?
אוֹן דַּי שָׁאַלָּה הַאַט אַ מְעַלָּה,
זַי רַוְּטַט צָוּמָעַבְּנָ, וַוְעַקְתָּ צָוְמָטָן .
— אֵין תַּלְ-אַבְּיַּת, יְרוּשָׁלַיִּם,
לְעַבְּנָן קְרוּבִּים, פֶּרְיַיְנָד גַּעַטְרִיבְּיָעָן,
זַוְעַט מַעַן אַנְהִיבָּן פָּוִין נִיעָם .
— בְּלוֹיוֹעַס פֶּעַלְטָן נַאֲרָדָעָם.
— אַבְּעָרָ, אַרְצָ, נִיטָּפְאָרְגָּעָם !
יְעַדְן אִינְגִּיצְיָקָן גַּעַדְעָנָקָן,
אוֹן וּוֹעָר נִיטָּמִיד, אוֹן בְּרָעָנָג אוֹן בְּרָעָנָג !
— אָ, וּוֹי בְּרָעָנְגָט מַעַן שְׂוִין אֵין פֶּרְיִידָן
אֲהַיִּים דַּי הַיְמָלָאָעָן שָׂוּעָדָן ? !

שְׂטָאַקְהַתָּאלָם, נַאֲוּמְבָעָר 1945

רבונו של עולם, ניט קוק אויף מיין צלים...

א שפֿאָגֶל-נִיעַשׂ תְּחִנָּה /
אויסגעטערט פָּן א יונגער פָּרוֹי /
און פָּאָרְצִיכִינְטַ פָּמָעַט גַּעֲנוֹי

און יעדן פָּרְיוּמָאָרְגָּן
בִּינְים אַנְטָאָן דֻּעַם צְלָם,
זָאנְגַּט זַי שְׁטֵילַ אַוְן פָּאָרְבָּאָרְגָּן :

רבונו של עולם,
גַּאֲטַעַנְנוּ לִיבְעָר,
דו קָוְקַסְטַ פָּאָךְ אַרְבְּבָעָר
פָּן חִימָל דֻּעַם הוֹיכָן
און זְעַסְט אָוּמָעָטוֹם.
וַיְיִסְטַ דַּו דָּאָךְ, גַּעֲטְרִיְעָר,
וַיְיִזְטַ דַּו בִּיסְטַ מִיר טִיבְעָר,
נָאָר וַיְיִזְטַ גְּרוּוֹים אַיוֹ דַעַר פָּיְעָר
וּוְאָסְטַ בְּרַעַנְטַ אַיְצָטַ אַרוּם...

רבונו של עולם,
פָּאָרְגִּיב מִיר מִין צְלָם !
דו האָסְטַ דָּאָךְ רַחְמָנוֹת,
אוֹיפַ יְעַטּוּעַדְן זִינְדָעָר,
און קָעַנְסַט דַי סְפָנוֹת
אַרוּם דְּבִינְעַ קִינְדָעָר
און לְיִועַנְסַט כּוֹנוֹת
פָּן יְעַדְן בָּאָזְוְנְדָעָר,

טא האכ' זשע רחמנות
אויף מיר אויך אצונגערא.

דו קוקסט דאך אין הערצער,
ווײיסט דו מײַן געמייט,
און ווען כ'טו וואס מען טאָר ניט
ווײיסט דו אֶזְסְאִיזְגְּרָנִיט,
דו ווײיסט אָזְסְאַרְשְׂטִיטִיסְט
אֶזְסְאִיזְגְּרָנִיט...

רבונו של עולם,
דו אײַינְצֵיקָעָר, ליבער,
„אָזְסְאַרְשְׂטִיטִיסְט —
מוֹזְעַנְטָרָאָרָן“,
פֿלְעַגְטָ אַמְּאַלְיָקָע יָאָרָן
מיר זאגַן מײַן מַאְמָע,
וְאָסְאָזְאַזְעַטְגָּזְעָרָן
מִיטְמִינְמָאָן צְוָאָמָעָן
אַיְן אַוְיְשָׁוְיִיךְ פֿאָרְבְּרָעָנָט.
ניַיְן, גַּאֲטַעַנְיוֹ מִינְיָנָר,
אַיְךְ חָאָב נִיטְקִיְין טָעָנָה,
וְנִילְ אַנְדָּעָרָשׁ מִסְתָּמָא
הָאָסְטָוְאָוְיִיךְ נִיטְגַּעַנְתָּ.
טאַמִּישְׁפְּטָאָוְיִיךְ מִיךְ נִיטְ
לוּיְטָ דִּין דִּין דָּעַם הָאָרְבָּנוֹ,

און רاطעוע איזטער
באתש מיך פון פארדאָרבּוֹן — —
און קני איך איז קלוייסטער
מייט שכנים אין אוינעם,
זײַ דו, גאָט, מײַן טרייסטער
און הער צו מײַן ווינגעַן.

א, גאטענינו ליבער,
א, מאָטענינו גוטעה,
פֿאָרנעַם דו מײַן תֶּפְיִילַה
אויך דאָרטַן אַפְּילַן,
און שיק מיר אַרְבֵּער
פֿוֹן ערגעַץ אַ נַּמָּ.

רבונו של עולם,
ニיט קוּק אוּפּ מײַן צְלָם,
ニיט קוּק אָוּן פֿאָרנָעַם.
דו לְיִעֲנַסְתָ אַיִן הַעֲרַצָּעָר,
נו, ווֹיַסְטָו אָוּן זַעַם,
רבונו של עולם,
רבונו של עולם!

פארזִין, 1946

ש מהנו...

שמחנו כימות עניתנו

שנות ראיינו רעה

תחלים

גב אונדו, גאט, אוזי פיל פרoid

ווי ריניך דו האסט געשיקט אונדו ליאד,

און באלאויכט אונדווער פריעהייט אוזי יומ-טודדיק שיין

ווי ס'אזו איצטער ביטער דער גלוט אליון.

לייק סוקסעס, 19טן נאוועמבער 1947

דער ניער מאָרְאַנְגּוּסֶדֶר

לזכר נשמה אמי אַברָהָם ז"ל

ס'אייז וואָכעדייק מײַן חֵדֶר
אוֹן חמוץידיך מײַן טִישׁ,
רייכט אַיך אָפּ מײַן סְדֶר,
מערכט עַם קיינער נישט.
רייכט אַיך אָפּ מײַן סְדֶר
שְׂטוּמָעָרְהִיָּת, אַלְיוֹן,
מאָכָט פְּסַחְדִּיק מײַן חֵדֶר
אַ גַּלְעֹזָלָע מײַט כְּרִיזָן...

שׂוּוִינְג אַיך דִּי הַגְּדָה
מייט חַשְׁק אֹון הַתְּמָדָה,
שְׂרִיבִית מײַן שׂוּוִינְג הַעֲכָר
פָּוֹנָעָם הַעֲכָסְטָן שָׁאָל.
קוֹק אַיך צָו „עֲבָדִים“,
ריִיסְטָ זִיך אָפּ מײַן פָּאַדָּעָם,
טרִינְק אַיך אוֹיסָם מײַן בעֲכָר
אַנְגַּעַפְּילָט מײַט גָּאָל.

דערמאן איך זיך און דרישע:
געווען אט ערשות אַונְאָרְשָׁע...
קומט מיר גאר צו חלום
אַברְיוֹו פֿוֹן תֵּלְ-אָבִיב,
דרשן איך און דרישע
אנדערש גאר די פרשה,
קומט מיר גאר צו חלום
אַזְעֶנְגְּ מִיט אַשיַּׁפְ... .

ווערט יומס-טווידיק מײַן חדַר
און פֿסְחָדִיק מײַן טִישׁ,
צעוינְג איך זיך בְּיִם סְדָר,
הערט עַמְּ קִיְּנָעַר נִישְׁטָמַת.
צעוינְג איך זיך נָאָך הַעֲכָר:
„דיינְוָן“ און „להַיִּים“,
הייב איך שטום מײַן בעכער:
„לשנה הבאה בירושלים“ !

ניו-יאַרְק, אוַיְנָן דָּרִיטָן סְדָר 1954

*

בין איז געגאנגען
פֿוֹן אָוּמַעְטּ גַּעֲפַאַנְגַּעַן,
גַּעֲגַאַנְגַּעַן גַּעֲפַאַנְגַּעַן
איין רוייש פֿוֹן פַּאַרְלַאַנְגַּעַן.

בין איז געגאנגען
דער שימחה אנטקען,
אייז טרויער געהאנגען
אויף אלערלי וועגן.

בין איז געגאנגען
פֿוֹן אָוּמַעְטּ גַּעֲטַרְבִּין:
פֿוֹן אלע פַּאַרְלַאַנְגַּעַן
אייז טרויער געבליבן.

פארין, 8טן אוגוסט 1954

*

זיז איך איז געועמל
וואויפט א לוויה,
לעשט זיך אוייס א פֿלעטַל
יעדעָר מאָל א נייעָר.

פֿלעטַלען זיז איז חאָצַן,
לויבטַן איז זפְּרוֹן.
אייז א נייעָר פֿלעטַל
ערגעִין ווּ געבאָרַן?

זיך איך איז מײַן דראָטַל
און דערזע ניט נייעָר.
שטוּם איך איז געועמל
וואויפט א לוויה.

א' אדר, 1953

אין די סינירטעה

טראנט זיך איזט ווידער, פון הארץ ווי פון סידור,
א תפילה א שטילע, אײַנץיך אונ רײַן:
ה' עוז לעמו יתג.
נאט זאל ישראל איזט כוח פֶּאָרְשָׁאָפָּן,
כח אין ווילז אונ כוח אין ווֹאָפָּן,
אונ שטראקייט אין אַחֲדוֹת, סני אלט אונ סני ניִי,
אי פֶּרְומָע, אי פֶּרְיבָּע — אלע געטרי!
אונ ליבע זאל פֶּלִיסָן פון הארץ ווי אַשְׁטְּרָאָם
בֵּין יעטוועדָן יידָן באַשְׁר הוּא שם,
וה' יברך את עמו בשלום.

פאריג, 21 נאומעבער 1955

פֿאָר נַאֲכַט אֵין יְרוֹשָׁלַיִם

אֵין מִיטָּן הַימֶּל שְׂטִוִיט אֵבּוּם —
שְׂטִוִיט עַר בְּלוּי פֿאָרְצְוִינְגּ,
וּעְרָתּ גְּרִינְגּעַר דָּאמּ בְּלוּי אָזּ בְּלוּיְעַר דָּאמּ גְּרִינּ,
אֵ בְּלוּלְעַכּ בְּלוּיכְקִיּוּט פֿאָרְשְׁפְּרִוּיט זִיךְ דִּינְדִּין.
וּעְרָתּ שְׁאָטְנְדִּיקּ טְוַנְקָל,
אֵ פֿינְצְטְּעָרָעּ שְׂטִילְקִיּוּט צְעִינִיסְט זִיךְ גַּעֲהִים,
וּעְרָתּ קְרִילְקִיּוּט אֵין שְׂטִילְקִיּוּט מִיטּ סְוּדוֹת פֿאָרְטְּרָאָכּט,
פֿאָלָט צֹ דִי נַאֲכַט...

יְרוֹשָׁלַיִם, נִיסְן תְּשִׁיִּח

אין שבֵי ציון

שרײַט אָ שטୋרୁମଦିକୁର රିମ
אוֹף אָ שׂוׂוּנִינְדִּיקָעָר נָאכְתָּ,
שרײַט דָּעָר රିମ — אָזֶש פְּיִיעָרֶלְאָם,
שׂוׂוּנִיגָּט פְּאַרְטְּרָאָכְתָּ דִּי נָאכְתָּ אָוּן וּוָאָכְתָּ...
וּוְעָרָת דָּעָר රିମ צָעְרִיכְתָּעָר, וּוְילְדָעָר,
הָעָרָת דִּי נָאכְתָּ נָאָךְ שְׁטִילָעָר, מִילְדָעָר.

ליָג אַיך וּוָאָךְ אָוּן הָעָר זַי בִּיְידָן,
הָעָר אַיר שׂוׂוּנִיגָּן, הָעָר זַיְן רִיְידָן.
קָלְינְגָּט זַיְן שְׁטִימָע פְּרָעָר אָוּן פְּרָעָכָר,
זַיְנְגָּט אַיר שְׁטִילְקִיָּט פְּיִינָעָר, הָעָכָר.

בָּט סִיוּן, תְּשִׁ"ז

א שעה פון רו

שפילט דער ים א פֿרײַלעכּס אָוִיפּ
איין רעכטן מיטן יאמער.
שפֿרינגען כוּאַלְיעַס אַיִן גַּעֲלוֹיפּ,
שפֿריצֶן פֿרײַד אַרְאָפּ, אַרְוּפּ,
צעשטראַלְט זיך הַעל די זוֹן, אַוְן שְׁנָעֵל
אַהֲלִיעַ — אַוְן נִוְטָא מַעַרְ.

זַיְצָאֵיךְ דָּא אַ קְנַאַפַּע שְׁעהַ,
אַוְן גַּיְיךְ אַוְעָק אַ נִיְיעַ.
בְּלִיכְבָּן צְרוֹת וּוְיַגְעָוָן,
אַבְעָר ס'הָאָרֶץ אַיְזָה פֿרְבִּיעָר...

תַּלְ-אַבְּיַבָּ, תַּשְׁכַּבָּ

פֿאַרְשָׁטוּרטָעֵר יֹם־טוֹב

איידער ס'ווערט חײַנט,
האָט זיך ווֹידער פֿנְרָת גַּעֲפֶעֶדערט פֿאָר טָאגּ,
איַר פֿאַרְשָׁלָאָפֶעֶנְעָר פֿנִים דָּעֶרְלָאָגְנָט זיך אַ יָּאָגּ,
איַר זוּיַּם, אַ פֿאַרְשָׁטִיכְטָעֵר, האָט ווֹידער פֿאַרְלָאָגּ
צָו שְׁפִילְן ווַיְיַעֲכְטָן דָּעַם מָאָרְגָּנְגָּזְעָזָנְגּ.
שְׁוֹאָגְנָעָן גַּעֲבָונְדָעָנָע פֿלְיעִיסְן זיך שְׁנָעַל
דָּעֶרְלָאָגְנָעָן צָוּם הַיְמָל ווָאָסְטָוּר אַיצְטָעָר הַעַל,
כוּאָלְיָעָלָעָר-עוֹפְעָלָעָר שְׁפְרִינְגָּנָעָן בַּיְן בְּרָעָגּ,
פֿלוֹצְלִינְגּ שְׁטִינְגָּט אָוָף אַיצְטָדִי זָוּן זַיְיַ אַונְטָקָעָגּ,
הַאָבָן רָוקְנָמּ פָּן ווָאָסְטָעָר זיך גַּאֲלָדִיק צַעְשִׁינְט —
ס'הַיְיבָט אָן ווּעָרָן הַיְיִינְט.
הַאָט זיך גַּרְיוֹזָם פָּןּוּם הַיְמָל אַ וּאָלְקָן בָּאוּזָן,
פֿאַרְשָׁלָוְנְגָּעָן דִּי זָוּן אָן דִּי גַּלְאָנְצִיקָּעָשְׁפִּזְוֹן,
הַאָט מַעַר שְׁוֹין פֿנְרָת דָּעַם טָאגּ נִיט בָּאָגְעָרָט.
ס'הַאָט דִּי כְּמָאָרָע, דִּי בִּיּוּעָ, דָּעַם יֹם־טוֹב פֿאַרְשָׁטוּרטָעֵר.

טֶבֶרְתָּה, 4 טָאן אַפְּרִיל 1966

אין טאל פון הימאַלי

קָאַטְמָאַנְדוֹ,
דוּ בִּיסְטַ דּוּ,
איַן גָּזְזָןְ דּוּ,
פֶּאָרְטָאָןְ אַין זֵיַן ...
אוֹן אַיךְ בֵּין אַיךְ.
קוֹם אַיךְ אַוִיןְ
פֶּוֹן הַוִּיכָעָרְ הַיִּיךְ
אוֹן טְרָאָגְ דִּירְ רֹוּ.
אוֹיךְ דּוּ
זָאָגְ רֹוּ
מִירְ צָנוּ.
קָאַטְמָאַנְדוֹ!

אוֹן אַין טְאָל פֶּוֹן הַיְמָאַלְיָיְן,
פּוֹלְ אַרְעַמְקִיְיטְ אוֹן גַּעַצְעַרְבִּיְן,
שְׁטִיְ אַונְדוֹ בִּינוּ
פֶּוֹן דָּאָם נְנוּ,
בָּאָטְ פֶּוֹן סִינְיָ!

קָאַטְמָאַנְדוֹ, 17 מְאַרְץ 1966

*

יאגט זיך מעין פֶּרְיִינֵד נאכָן שאטָן פָּוֹן זַיְנֵד,
וואַגְּלִינֵד.
לויזט אָוֹן אַנְטְּלוּיֶפֶט אָוֹן פֶּאֲרְלִירֶט אָוֹן גַּעֲפִינֶט —
בלינֵד.
וואַוִּים ער גַּעֲוָוִים, אָז ער יַאֲגָט זַיךְ נַאֲךְ וַוִּינֶט
וואַסְמָן פֶּאֲרְשְׁוּוּינְדָט,
נַאֲרָסְצִיט אִים סְגֻעִינֵג נאכָן שאטָן פָּוֹן זַיְנֵה,
וואַיְאַין חַלּוּם
פֶּאֲרְשְׁפִּינֶט.

צִירִיךְ, 23 אַוגְׂ�ט 1953

יידישע אויגן

יידישע אויגן מיט דאנקשאָפֶט פֿאַרצעוּגַן,
אייך האָב אַיבֵּך דערקענט צוישן טויזנטער אויגן.
זוי פֿינְקְלָעַן אַנְטְּקָעַן פֿוֹן אַלְעָרְלִי וועגן,
מאַמְישׁע, מַיְדְּלָשׁע, קִינְדִּישׁע אויגן.
און פֿוֹן עַלְטָעַרְעַ יַדְּזַן מִיט אַנְבְּלִיך אַ מִידַּן,
וואָס גַּעֲדַעְנְקָעַן אָזְן בְּעַנְקָעַן אָזְן גַּאֲפָן צַוְּרוֹדָן,
און פֿוֹן יוֹנְגוֹאָרְגַּ צַעְהִיצְטָעַן, וְאָסְ שְׁלִינְגָּעַן דָּעַם שְׁיַין —
אלָעַ, אַ אלָעַ, גַּעֲכַעְנְטִישְׁטָט זָלְטַ אַיר זִין!

און אוּרַ אָוִיגַן פֿאַרְגְּרוּיטַע,
שְׁוִין יַאֲרַן פֿאַרְגְּנוּיטַע,
פֿאַרְפְּרַעְמְדָטַע, פֿאַרְשְׁעַמְטַע,
בְּאַרְוִישַׁט אָזְן פֿאַרְחִידְוּשַׁט,
אוּרַ אַיר זַעַט מִיר אָוִים דָא
פֿאַרְיוֹנְגַט אָזְן פֿאַרְיְידְוּשַׁט.
און אַפְּקִילַו אַין גַּאֲנַצְן אַן גַּלוּבָן, אַן לְשָׁוֹן,
צַעְצִינְדָט זַיְך, צַעְצִינְדָט זַיְך אָזְן וּוּרְטַ נִיט פֿאַרְלָאַשָּׁן!

וַיְדִישָׁע אָוָגָן, צו טְרִיעֵשָׂפֶט דַעֲצֹזָגָן,
הִיתְ אָפָ אַיִיר גַלְאָנָץ אָוָן פַאֲרָטִיכֶט אַיִיר פַרְאָכָט,
פָאָר אַיִיךְ אַיְזָה דַעֲרָ נָמָס
פָוּנוּם כַּבְדָה פַאֲרָטְרָאָכָט.
גַלְיט אַיְזָה אַיִם הַעֲלָעָר אָוָן וּוְאַקְסָט אַיְזָה אַיִם דְרִיְסְטָעָר.
גַעֲלוּבָט אַיְזָה יִשְׂרָאֵל וּוְאָסָם קָעָן זַיְינָן אַיִיךְ אָטָרְיִסְטָעָר!
דַעֲרָפְרִיְטָע, גַעֲגְרִיְטָע, גַעֲדָעְנָקָט : אַחְיִשְׁנָה.
נַחְמוֹ-נַחְמוֹ אָוָן הַלּוֹאִי וְתַחְזִינָה!

אַיְזָה דַי גָאָסָן פָוּן מַאנְטָעוּוּדָעָא, ח' תָמָוּ תְשַׁכְּיָו

צווישן מאסקווע און ירושלים

קער איך זיך אום
פֿוֹן מַנְיָן פִּינְז אֲבָגְלִיקְטָעָר...
מיר האט זיך בָּאוּוִין
מַנְיָן יְוָרֶש פֿוֹן רֵיִזְן —
אֲדַעְמָב אֲצַעְלִיקְטָעָר,
וּאָם פֶּלְאַטְטָעָרְט אַיְן שְׁטוּרָעָם,
בָּאוֹונְט פֿוֹן יְסֻרוּם,
צַעְבּוֹלְטִיקְט אַיְן שְׁטוּם.

איַן פֶּאָרִוִתּוּמָטָן שְׁוּוִינְגָן,
קְרָאָכָן אוֹרָאַלְטָע צְוּיִינְגָן,
וּאָם עִם בְּרַעֲכַת זַי אַיְן שִׁינְידָט
פֿוֹן זַיִינְז קְעַרְפָּעָר דָּעָר וּוַיְינְט.
די אַיְן לִיבְשָׁאַפְּט גַּהְיִיטָע, —
אֲשֶׁר טְפַחְתִּי וּרְבִיתִי, —
פֶּאָרְשּׁוּעָכְט אַיְן בָּאַשְׁמָוֹצִיקְט
פֶּאָרְשּׁוּינְגָן גַּעֲשּׁוֹינְד.

צָפְלַת נַקְעַט-פֶּאָרְטָרָאכְטָעָר
מִינֵּן דַעֲמֵב דַעַר פֶּאָרְלָאכְטָעָר.
סְפָעַלְן צְוֹוִינְגַן? סְפָוִילְט אַ שְׂוֹרֵש?
דָאַךְ פָוּן רִיזָן אַ יְוָרֵש!
וּוְאַם בְּלוֹטִיק-גַעְבּוֹקְטָעָר,
אַלְיאַץ הַאָרְצִיְקָעָר צְוַקְטָעָר,
אוֹן דַעְרָהִיבָט זִיךְ אַין שְׁטוּרָעָם
וַיְיַיְ פָוּן חַאְקֶעָנוֹנְג אַ טּוּרָעָם...

תָמוֹן תְשֵׁבַב, אַין עַרְאָפְלִיאָן

פֿאַטְעָר פֿוֹן יִשְׂרָאֵל

גרוייסער גאט, דו פֿאַטְעָר פֿוֹן יִשְׂרָאֵל,
העלּאָט מיר בלוייז ניט ווערן נחפֿעל
פֿוֹן די שטראיכֶלונגגען פֿוֹן די געטראַיעַ,
און שטענדיך געדענקיין זיירע געהויבגענע מעלהות
די אַלְטָע און די נִיעַ.
און טָמָעָר אַפְּלוֹ
זאל איך ניט דערגְּרִיכְּן
צַו ווֹאָס מעַן מוֹו שטראַעַבָּן,
האַלְט מִין, גָּטָט, אוֹוָף מִינָּע אַיגְגָּעָן הַיְיכָן.
און זאל דָּאָס זִין דִּין צִיכָּן,
אָז בְּלִזְמָן איך וועֶל לְעַבָּן
זאל איך ניט אַרְיִינֶגֶלְן, חַלְילָה,
איַן קְטָנוֹת הַמוֹחָיִן.

1951

ב

זו א פְּרִיבֶּד

דען דיקטער אַבָּלהָם סֹצְקָעָוועָד
זומ דערשיינען פֿוֹן "איין פְּיִיעָר-וּאָגָן"

א האָרצְיךָן דָּאנָק
פְּאָר ווּאָרָט אָוֹן קָלָאָנָג
אָוֹן פְּאָרָן בִּילְדָּלָעָכָן גָּעָדָאנָק,
וּוְאָס אֵין מְרֻכְּבָהָדִיק גָּעוֹצָאנָג
חָאָט זַיְךְ גַּעֲטָרָאָגָן
אָוֹן דָּעָרָטָרָאָגָן
איַן אַ הַיִּסְׁן "פְּיִיעָר-וּאָגָן"
אוֹשׁ פֿוֹן צָעָר פֿוֹן פָּאָנָטָר,
אָוֹן פֿוֹן ווּילְדָן ווּעַלְתְּפָאָזָשָׂאָר,
פֿוֹן טְרָעָרָנְשְׁטָאָט
אָוֹן רָעָרָן-סָוד,
אָוֹן אִיז נְסִימָדִיק אָרוֹאִים
נָאָךְ גַּעֲטָרִיטִיעָר
אָוֹן נָאָךְ פְּרִיבֶּד
אָוֹן ווִי אַ נְגַבְּ-יוֹנָג
אַ נְיִיעָר
זַיְךְ צְעֻוּנָגָן
איַצְטָמ אָוֹן "פְּיִיעָר".

ליְבָעָר פְּרִיבֶּד
אָוֹן יַיְד גַּעֲטָרִיטִיעָר,

זיעט איר היינט
מיר טאפעל טיעער!
פֿאָר דַי אַלְטָע אָוְרְגָּעֵשְׁטָאַלְטָן
איינעם חומש טיף באָהָאַלְטָן,
פֿאָר דַי אִוְּבִּיקָע אַמְּאָלָן
טוּרְטָע דַעֲרוֹזָעָן אָוָן נִיְּבָאַמְּאָלָן
איַן דַי גְּרִינְעָ יְרָדוֹן-טָאָלָן.
אוֹן פֿאָר דַי סְוּדּוֹתְדִּיקָע פֿלְאַמְּעָן
נֶאָך בַּיוֹ הַיְּינָט דָא נִיט פֿאָרְלָאַשָּׁן
אוֹן פֿאָר שְׁדְכָעָנָען צְוּזָמָעָן
איַן שְׁפָאָגָל-גְּנִיעָ הַיְּסָע גְּרָאַמָּעָן
לְשָׁוֹן מִיט לְשָׁוֹן:
אלְטָעָר וּוְיִין אָוָן מִידְבָּרִידִית.
גַּאֲר אַחֲרֵצִיקָן יְיִשְׁרָר פּוֹחַ!

שְׁבָט, תְּשִׁי"ב

לייוויקן דעם בענשבעים

איינעם שטאטם פֿון גוט געוווילטע
היענט דער זעלטן אויסדערווילטער,
צווישן אידעלע געציילטע
היענט צום אידלסט אויסגעטויילטער,
אויסגעוווילט צום פֿיענסטן פֿילן
און צום אויסזונגען, צום שטילן.

וואסער לײַד ניט אויסגעלֵיטן?
וואסער שטררייט ניט דורךגעשטראיטן?
און הָתְּהִכְּבָּהְוָתְּדִּיק גַּעֲשְׁטִיגְּן
פֿון אַ נִּגְּנוֹן צַו אַ נִּגְּנוֹן,
טרערן טריינקען פֿונְגָּעָם קָוָאָל
און בִּים חָלוּם זַיְן אַ שְׁטָרָאָל.

ניט שרייבן הייליך, ניערט זיין,
ערלעך, לוייטער, בלאטס פֿון פֿיזן.
בִּים קְרָאָנְקָן פֿרִיאַנְד אֵין לאזאָרָעַט,
בִּים מאָרטִירָעָר אַ שְׂטָאָפֶעָט,
און בִּים פֿאָרְכָּלָאָנְדוּשָׁעָטָן מִשְׁיחָ
זַיְן פֿאָרְטִּיעְטִשְׁעָר אַן פֿאָעָט.

זינגען ווּ יְסָרִים גַּלְיָעֵן,
טרײַסְטֶן ווּעַן קְרַבְנֹות קְנִיעֵן,
איַן גַּעֲוָאַי פָּוּן חַוְרַבְןְ-שַׁטָּאתָט
אוֹן איַן גַּעֲבָוִי פָּוּן אַוְיְפָקָסְ-סָוד
זִינְגָעֵן חַאְפָעַנְגָעֵן אוֹן פָּרִידָן,
לְיִיטָעָרָן דָּאָם ווּאָרָט בַּיְיָדָן.

אוֹן צַו אַלְעָרְלִי מְזֻבָּחוֹת
טְרָאָגָן קִינּוֹת, זָגָן אַיְכָהָם
איַן סִיבַּיר, אַוְוָף עַשְׂתָּאַפְּתָאַטָּן,
אוֹן איַן לְאַגְּעָרָן פָּוּן דְּרָאָטָן.
מִיטַּדָּע אַוְמַעְבָּרָאַכְטָעָר עַדָּה
לוֹיכְטָן הַעַל אַוְיָף דַּעָר עַקְדָּה.

גַּלְיָבָן, אָז אַ ווּאָרָט פְּאַרְאַיְינִיקָט,
אוֹיבָס' אַיְזָעַכְטָן נָאָר אוֹן גַּעַרְיִינִיקָט.
אוֹן ווּעַן עַם זִינְגָעָן פָּלָע שְׁלָעָמָעָר
וְאַל דָּאָם ווּאָרָט עַרְשָׁתָן לוֹיכְטָן בְּעַמָּעָר,
אוֹיסְגַּעַזְגַּעַן מִיטַּגְעָל
אוֹן איַן לִיד פְּאַרְזִינְגָּלֶט שְׁטִיל.

איובייק-גלייביק צארט און גאליך,
אויסגעפֿנִינִיקט און העל-שטראליך.
לאmir ווינטשן אים : לחיים !
וונטשט אים, לייעסן, ווונטשט אים, ביאליך.
רחמיים דאָרֶפֶּ מען האָבָן היינט !
ענטפֶערט, לייענער און פְּרִינְד,
ענטפֶערט טאָטָעַם, ברידער, זיידַעַם,
אלע מיר, וואָס זענען עדות
פָּוֹן נוּ-יִאָרָק ביז יְרוּשָׁלָם :
לחיים !

כו טֶהֶת, תְּשִׁי"ט

א מזול-טוב

זו יעקב זורוכבל, דעתם בונ'שמנוגים

אכציך? א געהויבגען און ערַפָּאַרְכְּטִיקָע צָאַל,
א נס ווֹאַס אֵין הַעֲבָרָעַיְשׁ רַוְּתַעַמַּעַן עַם: גְּבוּרוֹת.
אוֹן אֵיך גַּעֲדַעַנְך דָּאָה, אָז גַּאֲרַ נַאֲרַ נִיטַּאַ מָאַל,
גַּאֲרַ טַאַקָּעַ עַרְשָׁתַ, אַטְ-אַטְ,
הַאַט פְּיִיעָרְדִּיק גַּעֲפֶלְאַמְּטַ אַפְּעִינִיק שְׂוֹאַרְצָע בָּאָרְד
אוֹן פְּיַין הַאַט זַיְך גַּעֲפֶרְעַמְּטַ אַגְּעַשְׁלִיְּפָן ווֹאַרטַ,
וֹוי עַם פְּוֹרְעַמְּטַ זַיְך נַאֲך הַיְּינָט
פָּוֹן מָאַל צַו מָאַל.

בֵּין אֵיך שְׁוֹלְדִּיק אִים אַ בְּרָכָה אוֹן אַ דָּאָנָק
נַאֲך פָּוֹן דָעַם פְּרִימָאָרְגָּן-טָאָג אֵין „פְּרָאַלְעַטְאָרְיוֹשָׁן גַּעֲדָאָנָק“
אוֹן פָּוֹן שְׁפַעְטָעַר אַפָּאָר יָאָר, מִיטַּן גְּלִיכָּן יוֹנָגָן מוֹטַ
אֵין יְרוּשָׁלַיְמִידָּקָן צִוְּמָעַר פָּוֹן „אַחֲדוֹת“ —
מִיר גַּעֲדַעַנְךָוּ דָאָך נַאֲך בַּיְּדָע יְעַנְעַ צִוְּיָהָן זְיוּעָר גּוֹט.

אוֹן דָעַרְנָאָך — אַ לְאַגְּנָעָר, לְאַגְּנָעָר וּועָג
פָּוֹן בָּאָרְגָּן אָרוֹיפָ אָוֹן בָּאָרְגָּן אָרוֹפָ, אוֹן אַז אַ בְּרָעָג.
מִיטַּאָנָאָנָדָעָר, אָוִיסָאָנָאָנָדָעָר אוֹן נַאֲך אַמָּל בִּינָאָנָה,
הָאָנָט בַּיִּ הָאָנָט אוֹן הָאָנָט אֵין הָאָנָט... .

א ווֹאַרְטַּפְּיִירָעָר, אַ פְּאַלְקָסְטִימְלָעַד בָּאַלְיִבְטָעָר,
א בָּאַגְּנִיסְטִעְרָטָעָר אוֹן תְּמִיד אַ פְּאַרְלִיבְטָעָר
אֵין דָעָר אָוִיסָדָעָר ווֹיְלָטָעָר שְׁלִיחָות,

קיניגט מען אויפּ מיטינגען מיט פְּהייער און מיט יייחום.
אין רזעלע אַמָּל, בִּי ווילנע דער צעשטערטער,
אין שטעטעלעך אַרום, פֿאַרכְמָאַרְעַטְעַ, פֿאַרטְרַעְטְּעַ,
און שפֿעטער — קָאַרְמָעַלְיַצְקָעַגָּטָם, אין גָּאַרְקִיבָּעַר גַּעֲמִינְעַן,
מייט פֿעַקְאַזְשָׁעַם, אָוֹן טָראָגָאַזְשָׁעַם, אַלְעָרְלִי אֵין אַיְינָעַם,
פֿאַרגְאַרטְלַטְעַ אַיבָּעַר די לענדן מייט די שטריך,
און דערצְיוֹן זַי ווועָנָן אַנְיָעַם, ווַיְיָתָן גְּלִיק...
און ווָאנְגָלָעָן אֶזְוִי אַיבָּעַר יִם אָוֹן יְמָעָן,
וּוּ עַם פֿאַרְוָאַלְגָּוָעָטְעַ זַךְ נָאָר עַרְגָּעָן וּוּ
אַ יִדְיְישָׁעַר זַאמְעָן.

אָוְמָעַטָּוּם אַ היְמִישָׁעָה, אַ חְבָּרִישָׁ בְּאַגְּנָעַטְעָה,
גְּרִיְימָט דָּעַרְמָאַנְגָּעָן אַלְטָעַ יָאָרָן
מייט טְרוּיְמָעָן ווַיְיָטָן פֿאַרְקְלַעְטְּעַ
און אַ גְּעַרְאַטְעוֹוָעָטְעַ, אַלְטָעַ פֿאָזָן...
אָמִין ווּעַלְתָּ-מְשׁוֹלָח אֵין פֿרָאַלְעַטְאַרְיָישָׁן פֿאַסְמָאָן,
אַ פֿרָאַלְעַטְאַרְיָישָׁר, אַ לִיטְעַרְאַרְיָישָׁר,
וְאָס דָּעַמְדָּרְיָה בַּיּוֹ צַו הַעֲכַסְטָעָר אַקְטָאָוּוּ
סַיִי דָּעַם עַרְשָׁטָן מַיִּי
און סַיִי דָּעַם יוֹם תַּלְ-חוּ
און אַוּדָאי דָּעַם גַּעֲדַעַנְקְטָאָג פָּוּן פֿאַלְטָאָוּוּ.

אַ שְׁפָרְוּדְלִידִיקָעָר, יוֹגְנְטָלְעַכְבָּר קוֹוָאָל,
אי דָּא, אי דָּאָרָטָן, אי אַיבָּעָרָאָל,

א רעדנער און א וועקר און א זיינער
אונ א קאפיטל פון באריישטס „נייער“.

דורךגעטונגעוועט אמעריקע פון עק ביז עק
אונ אפריקע, אויסטראליע, ארגנטינע
אונ וו-ס'אייז נאָר פֿאַראָן אַיְד אַיִן אַ מדינה —
ניט דורךגעלאָן קיין שום פֿלאָק.
אונ אלע מאָל דער גלייכער, קעמאָפֿערישער שפֿאגּן,
דער גלייכער נסח און דער גלייכער מאָן,
ביז ס'האָט מלכודותיק צעשיינט זיך וויאַס די באָרד,
וואַי עם שטראָלט דער חרמוני-שנוי, אויפּ זיין העכסטן אַרט...

וואַי אַיך גוט, אַז אלע זואָס ס'האָט זיך מיר צענראָמת דֶּאָ
אייז נאָר פֿאָפּם וכאיין
אנטקען דעם, זואָס מוֹז געזנט וווערן אַיִן אַ שטאטס-שעה
פֿון אַזאָט סָאָרט יובִילֵי, אַזאָט ערְאַרכְטִיקָן אַז נִיעָם.
מוֹז אַיך ווַיְדַעַר בְּלִיבִין בֵּין דער חֲרֹשִׁישָׁר ברכה
אונ בֵּין מִינֵּין אַמְּאָלִיקָעַר הַכְּתָחָה :
אם יְרַצֵּחַ הַשֵּׁם, בֵּין אַ נִּיעָם יובִילֵי
פֿאַרְשָׁעָנָעָרָן די מערכָה.

ירושלים, ערְבָּ פֶּשֶׁחָ מַשְׁכִּין

λ

שי ליקרי, לבוך צוקרמן, בהגיון לגבורות

אנא —
איך בעט דיך, מיטן פוח פון דיין רעכטן אָרְעַם גְּרוֹסְקִיט,

קְנִיפֶּאָפֶּדֶּי גְּעֻבּוֹנְדְּעָן.

געם-אויַּפֶּדֶּעֶם גְּזַעֲנָגֶפֶּן דֵּין פֶּאָלָקֶן,
דעַרְהַיְּבָ אָונְדוֹן, פֶּאָרְכְּטִיקָעָר, אָונְמָאָךְ אָונְדוֹן רֵיְן,

אָ, מְעַכְּטִיקָעָר, דֵּי וָאָסֶן זְוִיכְּן דֵּין אַיְינְצִיקִיט,

וְויַּדְּעָם שְׁוֹאַרְצָאַפֶּלֶן אָוִיגֶן, הַיְּתָן זְוִיְּ אָפֶן.

בענטש זוי, ריאנייך זוי, לוייט דֵי רְחָמִים פֶּן דֵּין גְּעַרְעַכְּטִיקִיט
בָּאַלְוִין זוי שְׁטַעַנְדִּיךְ.

* אָט דָאָס אַלְטָע אָונְ סְוּהַתְּכָלָע תְּפִילְהָלִיד, וָאָס וּוּרְטָ צְוּגַעַשְׁרִיבָן צָום
תְּנָא נְחוֹנִיא בְּן הַקְּנָה, דָעַם תְּלִמְדִידְ-חַבְּרָה פֶּן רְבִי יְהָנָן בְּן זְפָאַל,
מְקוּבָּלִים זֶרֶן נְהָגָג זִין צָוְאָגָן מִיטָּגְרִיסָן פָוָנה אָונְ שְׁטִילְעָרְתִּים. אַיְנָעַם
הַעֲבָרְעִישָׂן אַרְיִינְגָּאָל אִי עַס צְוֹאַמְעַגְּנָעַשְׁטָעָלֶט פֶּן זִיבָן שְׁוֹרָות, צָוְאָס
וּוּרְטָמָעָר אִי עַדְעָר שְׁוֹרָה, וָאָס וּוּיְמָרָעָר רְאַשִּׁי תְּבָבוֹת, וָאָס וּוּרְטָ גַּעַדְרוֹקָט
וְויַּ אַבְּאוֹנְדְּעָרָעָ אַוְמְקָאַרְשָׁטְעַנְדְּלָעָלָע תְּפִילָה בַּיְּדָעָר זִיפְטָ פֶּן לִידָה, מָאָכוֹן
אוֹיס צְוֹאַמְעָן מִיטָּגְרִיסָן זִיְעָרָ נְקוֹדָה, הַיְּלִיקָעָ שְׁמוֹת (זֶעַד אַגְּנָגָן פִּירָוֶשׁ אִין
חַמְדָת הַיְּמִים פְּרָקָ בְּ/ סְוִדְּ הַעֲוֹמָר, עַמְּ מִרְמָחָ) אָונְ דֵי אַלְעָרָשִׁי תְּבָבוֹת
פֶּן דֵי זִיבָן שְׁוֹרָות צְוֹאַמָּעָן, שְׁטָעַלְנוּ צְוֹנוֹיָה עַיְם שָׁם הַמְּפָרָשָׁ פֶּן מַיְבָּשָׁ
אַוְתִּיתָה. אָונְ זַיְיַ שְׁלִיסָן זֶרֶן מִיטָּן צְוֹוִיטָן פְּסָוק פֶּן קְרִיאָת שְׁמָעָ וָאָס לְוִיבָּט
דֵי הַיְּלִיקִיטָן פֶּן גָּאָטָס נְגָעָן. אָט דֵי אַלְעָרָשִׁי תְּבָבוֹת לְאָונְ זֶרֶן נִיט אַבְּעַרְעָצָן
אָונְ אַגְּדָעָר שְׁפָרָאָס. אַבְּעָרָ חֹזֶן פֶּן אַלְעָרָשִׁי תְּבָבוֹת לְרִישָׁן פְּשָׁטָ, וָאָס
תְּפִילְהָלִיד אַוְרָךְ אַגְּהַיְבָעָנָעָם נְאַגְּזִיאָנָגָלְדָעַלְגִּיעָוָן, לְרִישָׁן פְּשָׁטָ, וָאָס
וּוּאָלָט זֶרֶן יִדְיָשָׁ גַּעַלְיִעַנְטָ בְּעַרְךָ אַזְוִי וְויַ אַוְיבָּן.

געפֿעטען טיקטער, הייליךער מיט דער שֶׁפַע פָּוֹן דִּינֵן גוֹטָם
פְּירָ דִּינֵן גַּעֲמִינְשָׁאָפָּט.

איינצְיךָר, שטָאַלְזַן פָּוֹן דִּינֵן פֶּאָלְקַן, גַּיבְ זַיְךְ אַ וּעַנְד
צַו דֵי, וּוְאַם גַּעֲדַעַנְקָעַן דִּינֵן חַיְילְיַקְיַיט.

אונְדוֹעָר יַאֲמָעָר פֶּאָרְגָּעָם, אוֹן דֻּרְהָעָר אַונְדוֹעָר גַּעֲשָׁרִי,
קַעְנָעָר פָּוֹן גַּעֲהִימְעַנְישָׂן.

גַּעֲלוֹיְבָט זָאַל זַיְן דָּעָר נַאֲמָעָן פָּוֹן דִּינֵן קִינְגְּרִיעִיכָם פְּבָוד, —
אוֹיפְּ אַיְבָּיק עַולְמוֹת.

ירושלים, כ"ח אייר תשכ"ז

לידידי, לאחון צייטליך ג"ג,
בן הקדוש ר' אלל ז"ל, הי"ד —
לשיבה טובה !

ידיד נפש, דערבערעדיקער פֿאָטער,
גבּ אַ צִיְדֵין קְנֻעַכְתֶּן צִוְדֵין פֿאָרְלָאָגָגָג,
וועט לוֹוָהָן דֵין קְנֻעַכְתֶּן אָזְוִי וְויָן אַינְד
צַו בּוֹקָן זַוְךָ פֿאָרְדֵין הָעֲרָלָעָכְיִיט,
וועט אַיְם גַעַשְמָאָקָעָר זַיְן דֵין לְיַבְלָעָכְיִיט
פֿאָרָן זַאָפְטִיקְסָטָן גַעַטְרָאָנָק אָוָן פֿאָרְיָה יַעֲטוּעָדָעָר זַיסְקִיִּיט.

הָעֲרָלָעָכְעָר, פֿרָאָכְטִיקָעָר, גַלְאָנִין פּוֹן דָעָר וּוּלְטָר,
מַיְינָן נְשָׁמָה אַיְזָה קְרָאָנָק פּוֹן לְיַבְשָׁאָפְטָהָט צַו דִיר.
אָנָאָ, מַיְינָן גַאֲטָמָ, שִיךְ חַיְלָוָנָגָן צַו אַיְרָ,
בָאָוּוּזְוּנְדִיךְ אַיְרָ דִי גַנְאָד פּוֹן דֵין שְׁיָן,
וועט זַיְ וּוּעָרָן גַעַזְוָנָט אָוָן וּוּעָרָן גַעַשְׁטָאָרָקָט
אוָן וּוּעָט גַעַנְיִיסָן דִי פֿרְיִיד פּוֹן אַיְבִּיקִיִּיט.

וּוּוֹילְ גַעַטְרִיעָר, וּוּעָק אֹוֹפְ דֵין רְחַמְנוֹת
אוָן דָעָרָבָרָעָם זַוְ אַיְבָרְדֵין גַעַלְיבָטְ קִינְד,

* פֿאָרְלָאָסָט פּוֹגָעָט מַקוּבָל ר' אלְיָזָר אַזְפָרִי וּאַס הָאָט גַעַלְעָבָט אַיְן
צְלַת אַיְן 170טָן יַאֲרָהָונְדָעָרט, אַ תַּלְמִידָתְלִימִיד פּוֹן ר' יוֹסֵף קָאָרָה
דָעָט בָּעֵל שָׁוֹלְחָן עֲרוֹךְ, אַוְן אַ מַקוּרָבָן צַו אַרְבָּיִ הַקָּדוֹשׁ. אַיְן אַ סָּדָר
קְתִילָות וּוּעָרָט עַס גַעַונְגָעָן עֲרָבָ שְׁבָתְפֿאָר לְכוּ נְרָגָנָת אַוְן צַו
שֶׁלַשׁ סְעוּדָות.

וועיל שוין זיינער לאנג ווי איך בענק אלען און בענק
צו דערזען די פראכט פון דיין מאכטיקיט.
גאנט דו מינגער, גלומטונג פון מינן האראָז*,
דערבעאָרעם זיך און טו אָפּ דיין פֿאָרבֿאָרגנֿקיט.

היב אויפּ דיין שליער און שפֿרייט אויס, געליבטער,
איבער מיר די חופה פון דיין פֿרײַדְן,
בֿאַלְוִיכט דאס לאנד מיט דיין הייליקיט,
וואָלְן מיר זיך פֿרײַען און יולען מיט דר;
באַעְיָל זיך, פֿרײַנד, וויל ס'אַיז שוין די ריבטיקע שעה
אונן זיך גנָּאָדייך צו אונדז ווי אַין אַמְּאלִיקָעַ ציטט.

ירושלים, תשכ"ט

* אַט די שורה, וואָס אַיז אַ בִּיטֶל אַומְּקָאָרְשָׁטָעְנְּדָלְעָךְ אַין אַונְדוּעָרָע
סִידּוֹרִים, אַיז דָּא אַיבְּרָגְעָעָצֵט לְוִיטַן הַאֲנְטָשְׁרִיכְטָלְעָכְן נָסָח וואָס
געֶפְּנִינְט זיך אַין דער בִּיבְּלָאָטָעָךְ פָּוֹן בֵּית הַמְּדָרֵשׁ לְרַבְּנִים אַין נִירְך
יאָרָק אַין אַיז קָאָפְּרִיט גַּעֲוָאָרָן פָּוֹן פֿרָאָפּ מָאֵיר בְּנִיהָה דָעַם
אַנְּפִירָעָר פָּוֹן מָכוֹן בְּנִצְבֵּי אַין יְרוּשָׁלָם.

לויט אַ קאָפִיטֵל תְּהִלִּים (ק"י)

חֲאַט דָּוד גַּעֲזֹנְגָּעַן גַּטְמָס רַיִד
צַו מִין הָאָר :

זַעַן זַיְד צַו מִין רַעֲכַטָּעַר זַיְיט
בְּיוֹ כְּבוּעַל מַאֲכָן דִּינָעַ פְּיִינֶד
אָן אַנְשָׁפָאָר פְּאָר דִּינָעַ פְּיִינֶד.

דָּעַם שְׂטָאָב פָּוּן דִּינָן שְׂטָאָרְקִיּוֹת
וּוְעַט גַּאַט אַרְוִימְשִׁיקָּן פָּוּן צַוָּן,
גַּעֲוָעַלְטִיקָּן צַוָּישָׁן דִּינָעַ פְּיִינֶד.

דִּינָן פְּאָלָק וּוְעַט וּמִין גַּנְאָדִיך
אַיְן טָאגּ פָּוּן דִּינָן מַאֲכָטָן,
וּוְיַי אַיְן דַּי הַיְלִיקָּע בְּעָרָגָן,
אַיְן פְּרִימְאָרָגָן פָּוּן דִּינָן גַּעֲבָרוֹתָן,
וּוְיַי אַיְנָעָם טָוי פָּוּן דִּינָן קִינְדָּהִיּוֹת.

גַּאַט הָאַט גַּעֲשׂוֹאָרָן,
וּוְעַט עַר קִיּוֹן חַרְתָּה נִיט הָאָבָן:
„דוּ בִּיסְטָ פְּהָן אָוִיפּ אַיְיבִּיקָּ.
איְדָ שְׁוּעָר בַּיְיַיְמִין וּזְאָרָט :
מִין קַעְנִיגּ פָּוּן גַּעֲרַעְטִיקִיּוֹת.”

גאַט בֵּינְדִּין רַעֲכָתָעֶר האַנט,
האַט פֿאָרטִילִיקְטַּ מַלְכִּים
אין טַאג פֿוֹן זִין צָרָן.

פֿאָרְפִּירְטַּ עַר אַ מִישְׁפְּטַ אַיבָּעֶר פֿעַלְקָעֶר,
וּעַט וּוּרָן פֿוֹל מִיט גַּעֲפָלְעָנָן,
בֵּיז עַר האַט אַומְגַבְּרָאָכְטַּ
דַּעַם הַוִּיפְּטַּ
אַיבָּעֶר דַּעַר גַּרוּסָעֶר וּוּלְטַּ.

אָונְטָעַרְוּעַגְּנָם וּעַט עַר טְרִינְקָעֶן
פֿוֹן קְוֹאָלִיקְן טִיךְ,
דַּעְרָפְּאָר וּעַט עַר הוִיךְ
דַּעְרָהִיְיכְּן דַּעַם קָאָפְּ.

א' מְנַחֵּם אָבָּ, תְּשִׁיל

אינהאַלט

א

[7] * (פִּינְקֶלֶט רֹוִיט אָוִיף וּוִוִיס אָוִן בְּלוֵי)

[8] אַיִן שְׁלִיחוֹת

[13] אָוִיף אַ פֿאָרוֹאָמְלוֹנָג פָּוּן פְּלִיטִים

[15] אַיִן דֵי לְאַגְּעָרָן פָּוּן שְׁוּעָדָן

[25] רְבּוֹנוֹ שֶׁל עֲולָם, נִיטְ קָוָק אָוִיף מִין צְלָם...

[28] שְׁמַחְנוּ...

[29] דָּעָר נִיעָר מַאֲרָכָעָן-סְדָר

[31] * (בֵּין אִיךְ גַּעֲגָנְגָעָן)

[32] * (זִיךְ אִיךְ אַיִן גַּעֲזָעָמָל)

[33] אַיִן דֵי סִינְיַּטָּעָג

[34] פֿאָרָגָט אַיִן יְרוּשָׁלָם

[35] אַיִן שְׁבֵי צִיּוֹן

[36] אַ שְׁעה פָּוּן רָוּ

[37] פֿאָרְשְׁטָעָטְרָטָעָר יְומָטָוּבָּ

[38] אַיִן טָאָל פָּוּן הַיְמָאָלִי

[39] * (יִאָגָט זִיךְ מִין פְּרִינְדָּ)

[40] יִידִישָׁע אַוִיגָּן

[42] צְוּוִישָׁן מַאֲסְקוּעָ אָוִן יְרוּשָׁלָם

[44] פֿאָטָעָר פָּוּן יִשְׂרָאֵל

ב

[47] צַו אַ פְּרִינְדָּ

[49] לִיְיוֹוִיקָן דָּעַט בְּנְשָׁבָעִים

[52] אַ מּוֹלְטָוּבָּ

ג

[57] אַנְאָ בְּכָה

[59] יִדִיךְ נְפָשָׁ

[61] לְוִיט אַ קָּאָפִיטָל תְּהָלִים (קְיִי)

